

Laudatio prof. Petru Piřhovi k jeho 80. narozeninám

doc. Jaroslav Broř, Th.D.

Praha, Arcibiskupský palác, 26. března 2018

Vaše Eminence, milý otče kardinále,
drazí vážení hosté, biskupové, kněží, jáhni, dámy a pánové,
milý otče probošte Petře!

Děkuji za důvěru, s níř jsem byl požádán, abych se ujal milého úkolu pronést laudatio při této vzácné příležitosti. Laudatio na dnešního milého jubilanta prof. Petra Piřhu má zaznít ne proto, ře je to stanoveno ceremoniálním protokolem. Nezaznívá ani proto, ře by si oslavenec přál zdůraznit, jak je pro církev, stát a společnost významný a důležitý. Jak to ve skutečnosti je, ví Bůh, a v úhlu svého lidského poznání také ti, kteří se s ním v životě setkali a kráčeli či kráčejí nějaký kus cesty. Následující slova chtějí být součástí děkování Bohu za dar života člověka, který je nám všem tak drahý.

Můj úkol je lehký i těžký. Je lehký proto, ře jubilant sám nám dnes věnuje pohled na svůj bohatý, plodný, zajímavý a jistě mnohdy nelehký život sbírkou svých veršů. Tento úkol je pro mě ale zároveň těžký. Vyjádřit totiž prozaicky to, co bylo řečeno verši, je vlastně nemořné. Jazyk básní, jak víme, je snad jediný vhodný k tomu, aby uchopil vyznání života, hloubku moudrosti a přesah lidské existence, která čerpá z onoho věčného Bořího pramene a k němu je stále otevřena. Proto si následující úvahy nemohou nárokovat být nic víc než pouhé uvedení do vzpomínek, úvah a vřledů jubilanta a bude na každém z nás, abychom pak v tichu svých domovů naslouchali jeho srdci, jehoř jsou vyslovené verše darem.

Ve své sbírce s titulem *Triptych na oltáři Lásky* se Petr Piřha přiznává k základním pilířům svého života. Přiznává se k lásce s velkým „L“, které učí náš Mistr a Pán Jeříš Kristus jako něčemu, co jediné jest potřebné. Láska řije z daru, láska učí darovat se. Je tudíž něčím bytostně kněžským, proto je tu také oltář. Oltář jako životní prostor, kde se výměna lásky a proměna láskou odehrává. Už od prvního okamřiku se „člověk rodí ke smrti a není divu, ře s prvním nadechnutím už pláče,“ říká jubilant. Současně ale „zařiješ každé ráno slávu vzkříšení a staneš se vděčným za dar života“, vyznává básník na jiném místě. Tři skladby tvořící prolog jeho sbírky připomínají strategii biblického svatopisce, který vlastním dějinám spásy předřadil takzvané pra-

dějiny, v nichž jsou stanoveny základní souřadnice člověka pro celý život. V nich se jubilant představuje jako člověk, který má odvalu sdílet s námi stopy života, ať jsou jakékoli, coby svou životní moudrost. Sdílí také zkušenost životního horizontu smrti, před nímž dnešní jím často právem pranýřovaná upadlá kultura-nekultura uhýbá a naivně se tváří, že smrt prostě neexistuje. Odvážně a upřímně se dělí o svou cestu, která je všelidská a současně nesmírně osobní a intimní, cestu objevování tako často vzývané, chválené i zatracované polarity člověka, který je buď mužem nebo ženou. Jak procky zněla před třemi roky v pražské katedrále Piřhova slova: „Jsem muž, který může zplodit, ale nemůže porodit dítě, a proto trvám na spořádané, trvající rodině, neboť je to základ společnosti a záruky výchovy.“

S takto nastaveným horizontem básník rozehrává svůj triptych, tři etapy života, o nichž je s pedagogickou zkušeností a moudrostí přesvědčen, že každá z nich má svou svébytnost.

Blaženost dětského věku, představená zkratkově poetickými řetězci živých asociací, svědčí o tom, že malý a mladý Petr byl od Pána Boha obdarován přívětivým domovem a že jeho bystrému duchu se dostalo širokého a důkladného vzdělání. Dvojí totalita ovšem také zanechala v jeho paměti jizvy, jak sám říká: „stopy vtisklé bagančaty do měkkého podkoží dětské duše“ a následně úklady ideologie všemocné strany: „žijte ve strachu a ze strachu.“ Nicméně Petr se teroru doby nepodřizuje. Žije z naděje rodící se v pohledu na svědky víry v Krista. Hledí na živé praporce světců, v nichž se evangelium vtělilo v naší vlasti do našich dějin. Má před očima Václava, Ludmilu, Prokopa, Vojtěcha, Jana Nepomuckého a pekaře Klementa Dvořáka. Ze všech nejvíc mu ale učarovala chudá a pokorná Přemyslovna Anežka, jejímž apoštolem – to můžeme říct bez nadsázky – je jubilant dodnes.

Odkaz svého bohatého životního díla Petr Piřha formuluje jako vzkaz umělcům: *Libri undecim de artis arte* – Jedenáct knih umění umět. To je druhá část jeho triptychu. Básník se v ní projevuje ne jako iracionální, sentimentální snílek, ale jako muž hluboké intuice, která chce být spolehlivě jistěna intelektuální úvahou a sdělována mistrně kultivovanou rodnou řečí. K čemu by ostatně bylo vědění a moudrost, kdyby se o ní člověk nemohl dělit? Poznání je určeno ke službě lásky, tak lze snad formulovat jedno z životních vyznání dnešního jubilanta. A že mu někteří připisují příliš pesimistický pohled na současnost? Je biblický Kazatel se svým „všechno je pomíjivost“ pesimistický? Byl prorok Jeremiáš se svými hrozbami a lamentacemi na utilitaristická politická řešení svého lidu pesimistický? Byl sám Ježíš se svým „jestliže se neobrátíte, všichni stejně zahynete“ pesimistický? „Předně se zbavte touhy něco mít, protože platí jenom být,“ sděluje prorok Piřha podobně jako kdysi Izaiáš, který se ptá stejně provokativně: „Proč odvažovat stříbro za to, co není chléb, svůj výdělek za to, co nesyť?“ (Iz 55,2).

Věk stáří jako podzim života, téma třetí části básnického triptychu, je ve znamení ryby. Nikoli toho astrologického, nýbrž starobylého znamení generace mučedníků a vyznavačů z římských katakomb. Dávná Petrova vzpomínka na událost z Via Appia mu v mysli vykresluje ony dva prosté oblouky tvořící siluetu ryby. ICHTHYS – Iésús Christos Theú (h)Yios Sótér – Ježíš Kristus, Boží Syn, Spasitel. Dva průsečíky dvou oblouků – početí a smrt – tajemství Vtělení a Ukřižování – Vánoce a Velikonoce – to je moudrost, která našeho drahého Petra Piřhu provází celý život. Život dítěte, chlapce, studenta, učitele, profesora, vědce, ale především kněze, kazatele, zpovědníka, probošta, modlitebníka a v tom všem stále Kristova učedníka. Tato moudrost ho obdařila také humorem, tak typickým pro Boží lidi, s nímž v básni dokáže hledět i na svůj pohřeb a v této pravdě hledět vstříc své životní naději: „Přichází nám vstříc Král života, Učitel radosti a Král pokoje“. To není pesimismus, to je křesťanský realismus. V jeho jménu volá prorok Petr Piřha v závěru své sbírky po obnovení řádu, z něhož jsme vykloubeni.

Milý Petře, nevím, zda ses v těchto slovech poznal. Snad alespoň autentické útržky Tvé poezie pomohly tomu, že bylo možno v nich rozeznat tvář Tvého bohatého života. Mou útěchou je, že každý ze zde přítomných nosí Tvůj osobní portrét ve svém srdci, z jehož plnosti Ti každý chceme srdečně blahopřát.

Na svém místě chci vyslovit vřelé a srdečné blahopřání za všechny kanovníky Tvé milované kapituly Všechných svatých. Jsme vděční Bohu, že v Tobě jako našem proboštovi můžeme nacházet moudrou oporu, družného bratra a starostlivého otce. Jsme vděční Tobě, že za nás, rozptýlené po různých končinách světa, neseš v kapitule tíhu dne a horka a že nás povzbuzuješ k vytváření něčeho, co my sami přesně neznáme a co ví dopředu jen Bůh.

Za celou kapitolu též vřele děkuji otci kardinálovi Dominikovi, že pro dnešní slavnost poskytl arcibiskupský dům a další všemožnou podporu a že nás poctil svou přítomností.

Náš drahý probošte Petře, *ad multos annos!* Kéž Ti Pán nadále mocně žehná!

Za členy kapituly:
Jaroslav Brož, kanovník